

Aleš Maver

UKRAJINA

OD IGRE *prestolov*
DO *vojne* ZA SAMOSTOJNOST

1857

Aleš Maver

UKRAJINA

OD IGRE *prestolov*
DO vojne **ZA SAMOSTOJNOST**

CELJSKA MOHORJEVA DRUŽBA
— Prva slovenska založba —

Vsebina

Namesto predgovora ali moja pot v Ukrajino	9
Beseda o zapisu ukrajinskih in beloruskih lastnih imen	17
1 Kaj je Ukrajina in kdo so Ukrajinci?	23
Ime dežele in ime ljudstva	31
Kaj dela Ukrajince za Ukrajince?	34
Ukrajina in njene zgodovinske pokrajine	43
Podobnosti in razlike med slovensko in ukrajinsko zgodovino	48
2 Od neandertalcev do Slovanov	53
Pradomovina praindoevropščine?	54
Nomadi in grške naselbine	59
Parada nomadov se nadaljuje	63
Oh, ti Slovani	66
3 Igra prestolov v Kijevu	71
Kaj je bila Kijevska Rutenija?	73
Začetki in razvoj Kijevske Rutenije	76

Volodimir se odloči za krst	78
Volodimirjevi nasledniki	84
4 Ko Litva še ni bila košarkarska velesila	89
Skrivnostna velika kneževina	91
5 Kozaški rebus je za Poljsko prezahteven	99
»Poljski dejavnik«	101
Kozaški rebus	107
Bohdan Hmelnicki in pot v Perejaslav	113
Na levem bregu	119
Na desnem bregu	124
6 Povest o dveh cesarstvih	129
Babici gresta na jug	130
Vznik ukrajinske književnosti	133
Spet ti Poljaki	142
»Rojstvo« Donbasa	151
Slovenskih fantov grob	155
7 Kaj je zraslo iz prezgodaj rojene države?	159
Razpadanje sproži akcijo	161
Neuresničene sanje o združitvi	166
Pravljica se konča s katastrofo	171
Ukrajinci delijo slovensko izkušnjo	181
V krvavi deželi	186
Združeni, a v ječi	195
8 Pot iz medvedove sence.....	203
Od Černobila do osamosvojitve	204
Med ukrajinščino in oligarhi	211

Od oranžne revolucije do okupacije Krima	220
Vojna in širjenje ukrajinstva	227
V labirintih ukrajinskega pravoslavja	232
9 Kratka zastranitev o zgodovini Belorusije	239
Belorusija in Slovenija	241
Drobci iz starejše zgodovine beloruskih dežel	246
Zgodovinske razlike med Belorusijo in Ukrajino	249
»Cerkveni Poljaki«	251
Kratkotrajni medeni tedni	253
Osamosvojitve v senci Kurapatov	255
Lukašenkov dolgi pohod	257
10 Ukrajina še ni umrla	261
Neobetavne zgodovinske vzporednice	262
Spregledano bistvo režima	263
Kronika neke vojne	267
Miru ni na vidiku	271
 Izbrana bibliografija	 273

Namesto predgovora ali moja pot v Ukrajino

Pričakoval sem, da bom kdaj napisal knjigo, podobno tej, ki jo držite v rokah. Pričakoval sem, da jo bom pisal v drugačnih okoliščinah. Da bo imela srečen konec. Zdaj konca nekako sploh nima. Še več, ob pripravi besedila sem se srečeval z za zgodovinarja prejkone nenavadno okoliščino. Običajno tisti, ki pišemo o preteklosti, vsaj zaključke »velike zgodbe« poznamo že vnaprej. Vemo, kdo je dobil kakšno vojno, kdo je nazadnje prvi izumil kakšno veliko pridobitev ali kdo je zmagal v tekmi za princesino roko. Celó otepati se moramo skušnjave, da bi vse prejšnje dogodke videli izključno v luči že znanega sklepnege dejanja.

Ukrajina leta 2022 v tem oziru ne bi mogla biti bolj posebna. Če si sposodim meni tako ljube besede velikonočne slednice, se smrt in življenje velikega evropskega naroda bojujeta v prečudnem (ali naj raje rečem prežalostnem?) dvoboju ta trenutek, ko sam sklepam

modrovanje o zgodovini dežele. Po eni strani vstaja pred nami skupnost, ki bo ob koncu verjetno povezana bolj, kot je bila kadar koli v preteklosti. Po drugi strani kaže, da je do trenutka, ko bo lahko (če sploh) zadihala v svobodi, še nepredstavljivo veliko trpljenja. Za nas, ki ta levji boj spremljamo zgolj iz varnih naslanjačev, pa se bo porušila še kakšna dosedanja gotovost. Vse od 24. februarja 2022 si moram vsaj jaz namreč kar naprej zastavljati vprašanja, za katera sem mislil, da bodo ostala v kraljestvu visokoletečih modrovanj, nekdanjih šolskih esejev ali neobvezujočih repenčenj ob kavi in pivu. Naenkrat pa sem bil soočen s spoznanjem, da po več kot dveh desetletjih poučevanja zgodovine v bistvu ne vem, kaj sta vojna in mir, in da sem lahko zgolj hvaležen Bogu, ker so mi prihranjene vse tiste težke odločitve, pred katere so prav zdaj postavljeni državljanke in državljani največje evropske države.

Zato je bilo ukvarjanje s knjigo o ukrajinski zgodovini zame tudi nekakšna terapija, način, kako si utvarjati, da ob vsem trpljenju in junaštvu drugih ne sedim zgolj križem rok. To za zgodovinarja najbrž ni najboljša popotnica. Kljub temu sem hvaležen Celjski Mohorjevi družbi, zlasti Tanji in Simonu, da sta prisluhnila moji želji in potrebi ter besedilo uvrstila v program založbe. Čeprav je med nastajanjem moje v slovenščini že izšla veliko temeljitejša ukrajinska zgodovina izpod peresa vodilnega ukrajinskega strokovnjaka, nekoliko samovšečno menim, da na naslednjih straneh ne bo šlo (samo) za nepotrebno podvajanje. Moje izhodišče je pač bilo, da o preteklosti vzhodne Evrope skušam pisati na podlagi izkušenj in vedenja slovenskega prostora. Ali sem bil v tem vsaj malo uspešen, boste presodili seveda bralke in bralci.

Ko sem že pri izhodišču, moram pred začetkom opraviti še neko temeljno zgodovinarjevo spoved. Izpostaviti moram okoliščino, da sem do Ukrajine (in Belorusije) prišel po »poljski poti« ali kar po »poljski navezi«. Sklepam, da se da k tistemu delu vzhodne Evrope, kjer je bila v 20. stoletju Sovjetska zveza, pristopati (v glavnem) iz dveh smeri. Ena se začne vzhodno, v Rusiji, druga zahodno, na Poljskem. Sam sem vsekakor ubiral slednjo. Zato sem do »ruske naveze« teh dežel veliko bolj zadržan (kaj šele, da bi jih štel za Rusijo) kot celo kak moj dober prijatelj, ki se jim je očitno približal iz druge smeri.

Za moje zanimanje za Poljsko ali kar navezanost nanjo je verjetno več vzrokov. Če bi šel daleč nazaj, bi bil prvi morda ta, da je bil (še vedno) večino mojega življenja papež Poljak. Drugi vzrok so moja srečanja s pisateljem Henrykom Sienkiewiczem, predvsem z njegovimi romani o poljski zgodovini 17. stoletja. Možakar je kriv, da so bili kraji, kot sta Kamjanec in Ivano-Frankivsk, v moji glavi najprej Poljska, preden so postali Ukrajina. Tretji, najpomembnejši razlog so moja kar številna potovanja v to veliko deželo.

Ko sem bil leta 1998 tam prvič, sem jo sicer prekrizaril praktično po dolgem in počez, a sem bolj obupaval nad svojim popolnim pomanjkanjem orientacije kot užival v lepotah poljske pokrajine in zgodovine. Je pa res že takrat največji vtis name naredil Białystok čisto na severovzhodu države s svojim nepogrešljivim vzhodoslovanskim koloritom, zlasti v pravoslavni cerkvi.

Nekakšno razodetje o vzhodni Evropi je prineslo moje srečanje s Poljsko leta 2009. Z dijaki mariborske škofijske gimnazije smo šli na izmenjavo v Zduńsko Wolo, kjer se je rodil sv. Maksimilijan Kolbe. Celó mene

kot zgodovinarja je naravnost šokirala ljubezen Poljakinj in Poljakov do lastne zgodovine. Seveda so razliko med poljskim in slovenskim dojemanjem preteklosti takoj zaznali tudi dijakinje in dijaki. Še zlasti, ker za sitnega Slovenca ta razlika nima vedno prijetnih potez. Celo preprosti Poljaki bi namreč radi tujcu približali zgodovinski pomen vsakega najmanjšega kosa dediščine. Ker razlaga običajno lahko poteka samo v poljščini, se zaradi nujnega angleškega prevoda čas slednje podvoji ali še kaj več. In potem se hitro zalotiš, kako v muzeju v Zduński Woli ali v nekdanji tekstilni tovarni v Łódzu spiš spanje pravičnega, tvoji gostitelji pa bi dali vse, da bi ti približali svojo preteklost. Kot nekdo, ki ga vsaj po službeni dolžnosti zgodovina tudi zanima, sem skušal takratnemu 2. b pojasniti, zakaj imajo Poljaki tako radi vsak kamen in vsako figuro iz minulih stoletij. Pa nisem prepričan, da mi je uspelo. Ker še sam nisem čisto razumel.

Ljubezen do skupne preteklosti se pri Poljakih, vsaj tistih, s katerimi sem se sam srečal, nekako samoumevno raztegne na vzhodno sosedstvo. Morda sem naiven, toda v njihovem odnosu do Belorusije, Ukrajine in Litve nisem zaznal vzvišenosti nekdanjih gospodarjev, temveč toplo naklonjenost. Vsaj meni se zdi, da je Poljake, ki se še v 20. stoletju do Ukrajincev in Belorusov niso obnašali nič kaj prijateljsko, izučila bridka izkušnja življenja pod sovjetsko peto po drugi svetovni vojni. Da so dojeli, da je bolje imeti ob sebi prijateljsko razpoložene sosede kot nezadovoljne podanike. In tu je po mojem mnenju bistvena razlika med današnjima odnosoma Poljske in Rusije do vzhodne Evrope. Nisem še čisto opustil vsega upanja, da bi do tega spoznanja v zvezi z Ukrajino in Belorusijo vendarle prišel kak

prihodnji ruski voditelj. Sedanji je namreč povsem brez-upen primer.

Moj poljski prijatelj Zbigniew je bil kajpak navdušen, ko je videl, da je vsaj nekaj iskrene očaranosti nad Poljsko in njenim nekdanjim vzhodom tudi v meni. Joj, kako sem bil ponosen, ko je svoji ženi, profesorici zgodovine, povedal, glej, tu je en čudak iz Slovenije, ki kupuje knjige o Ukrajini in Belorusiji v poljščini (čeprav je ne zna, bi lahko dodal, a iz prijaznosti ni). Ob vsaki priložnosti mi je skušal ob srečanjih v naslednjih letih narediti veselje s kakšno knjigo ali filmom o poljski zgodovini. Tako sem od njega dobil Wajdov *Katyn*. Nazadnje sem eno tako knjigo, *Sistem Belorusija* o Lukašenki, uspel v poljščini celo bolj ali manj prebrati.

Moja pot v Ukrajino preko Poljske se bo kajpak močno poznala na številnih straneh pričujoče knjige. Če bi jo lahko povzel zelo na kratko, je (zame) predvsem žalostna zgodba, kako je Poljska s svojim neprimernim odnosom do vzhodnega sosedstva v preteklosti slednje nekako potisnila v naročje »medveda« na vzhodu. Kdor je v deželo kozakov prišel iz vzhodne smeri, se bo marsikateremu mojemu sklepu morda čudil. A ne obžalujem ničesar, bom kljubovalno pribil že na začetku.

Romanje v Ukrajino, ki pri meni zdaj traja že dobra tri desetletja, je bilo precej bolj duhovno kot stvarno potovanje, čeprav ostajajo moji obiski tam med najsijajnejšimi spomini v mojem življenju in molim, da mi bodo v prihodnje še dani. To duhovno cesto sem prehodil in jo še hodim v spremstvu mnogih dobrih ljudi. Ne morem naštetih vseh, nekatere pa bi le rad. Začel bom s svojima zlatima staršema, mamo in žal že pokojnim očetom, ki sta vseskozi s toplo naklonjenostjo spremljala in podpirala

moje navdušenje nad evropskim vzhodom. Uroš že dovolj dolgo pozna mojo obsedenost, da ne odloži slušalke niti, kadar me odnese in začnem ob devetih zvečer med pogovorom o *Zmajevi hiši* predavati o Ukrajini. Luka je zame s svojo popolno predanostjo ukrajinskemu boju navdih celo v najmračnejših trenutkih, obenem pa mi že leta omogoča, da del svojih modrovanj o Ukrajini in Belorusiji delim s slovensko javnostjo v novogoriških *Razpotjih*. Marsikateri del iz njih je našel pot neposredno na strani te knjige. Nič manj pomembna niso družjenja s Simonom M., ki mi je s svojo brežhibno orientacijo in neizmernim smislom za organizacijo prvi razkazal Kijev. Da sva kljub nestrinjanju o temeljnih izhodiščih v odnosu do vzhodne Evrope celo po deset tisočih žolčnih debatah še vedno prijatelja, pripisujem njegovi izjemni potrpežljivosti in srčni dobroti. Simon Z. me vselej razvedri s svojim optimizmom in je prvi sogovornik, ko se je treba razveseliti osvoboditve kakšne ukrajinske vasi na vzhodu države, za katero nisva prej še nikoli slišala. Renatu se zahvaljujem, ker je bil zlasti v prvih dneh vojne vedno pripravljen dvigniti telefon in me potolažiti s svojim vojaškim znanjem in z oceno stanja na fronti. Janja in Primož sta me zelo prijazno gostila v Lvivu in mi s svojimi prevodi odpirata vrata v ukrajinsko književnost. Hvaležen sem jima tudi, ker sta mi pokazala restavracijo Puzata Hata. Mislim, da bi tam lahko boršč jedel vsak dan. Marija in Andrej sta pripravljena biti z menoj zaradi Ukrajine žalostna ali vesela na vsaki jutranji kavi. S Tinom sva na nepozabnem kratkem potovanju v zelo zanimivi družbi skupaj odkrivala Belorusijo, kjer me je naučil za razumevanje postsovjetskega sveta neizogibno besedo *ondulacija*. Prav tako je njegovo iskreno navdušenje po vrnitvi iz

Kijeva januarja leta 2014 močno oblikovalo moj pogled na evromajdansko gibanje. Maryna in Inna me vsakič znova, ko hočem obupati na domačem kavču, opogumita s svojo borbenostjo in jasno besedo (pretežno na Facebooku). Ne morem niti mimo Davida, s katerim sva skupaj preživela grozljivo drugo popoldne po začetku ruske agresije na Ukrajino, ko je bilo svetlih znamenj zelo malo, in ki me je s svojo izkušnjo iz Budimpešte z »ukrajinomanijo« okužil že davnega leta 2004. Sodelavkam in sodelavcem s Filozofske fakultete, zlasti z zgodovinskega oddelka, dolgujem zahvalo za vse prijetne urice in spodbude pri delu. Naš študent Klemen me ob vsakem srečanju na hodniku razveseli s svojim temeljitim poznavanjem Ukrajine, ki že zdaj bistveno presega moje. Seznam bi bil lahko še zelo dolg, vendar ga bom sklenil z globokim poklonom vsem, ki so bili del mojega duhovnega potovanja na evropski vzhod in jih nisem posebej omenil.

Odločil sem se, da knjigo posvetim svojim dragim nečakinjam in nečakom, Zali Viti, Pii, Taji, Galu in Jaši. Po tihem si želim, da bi se kdo vsaj malo ogrel za tiste čudne dežele na vzhodu, ki mi toliko pomenijo. Obenem pa prihajam v leta, ko se začnem zavedati, da so in bodo njihove življenjske izkušnje verjetno povsem drugačne od mojih. Nobene pravice jih nimam bremeniti z zgodovinskim nahrbtnikom, ki sem si ga naložil v svojih dosedanjih letih. Čeprav je to težko, se moram kot vsaka generacija sprizniti s tistim, kar je povedal William Shakespeare v zaključku *Kralja Leara* v sicer ne čisto natančnem, vendar lepem starem slovenskem prevodu: *Prenašaj čas, ki si postavljen vanj, / povej, kaj čutiš, in ne več ne manj. / Tega, kar je doživel stari svet, / mladi ne bo – in ne njegovih let.*

Kot sem nakazal, je knjiga pred vami brez konca. Namesto njega bi rad na tem mestu ponovil opogumljajoče besede morda najbolj znanega živečega ukrajinskega pisatelja Jurija Andruhoviča, o katerih moram verjeti, da se bodo uresničile: *Pomlad prihaja in Ukrajina bo.*

*V Mariboru, na dan sv. Štefana,
prvega mučenca, leta Gospodovega 2022*

Aleš Maver

Beseda o zapisu ukrajinskih in beloruskih lastnih imen

Ni mogoče napisati knjige o zgodovini Ukrajine ali Belorusije, ne da bi se človek dotaknil zapletenega vprašanja, kako naj sloveni osebna in zemljepisna imena iz tega prostora. Povsem se strinjam s tistim, kar so zapisali v slovenskem prevodu knjige *Vrata Evrope*. Tam je rečeno, da se bodo oblike v prihodnje šele ustalile. Smer pa je kljub vsemu jasna. Skoraj ni dvoma, da se bodo v prihodnosti bolj uveljavljali ukrajinskim in beloruskim bližji zapisi. Pred kakšnim desetletjem bi slovenski mediji verjetno še vozili slalom med omembami Volodimirja in Vladimirja Zelenskega, danes na drugo navedeno obliko imena ne pomisli nihče. Tudi zapis Svjatlana Cihanovska počasi dobiva enakopravno mesto pod slovenskim soncem ob Svetlani Tihanovski. Ker takšna in podobna slovenjenja trenutno še niso splošno sprejeta, je povsem dosledno zapisovanje imen skoraj nemogoče zagotoviti, čeprav se mi zdi model, kakršnega v pričujoči knjigi zagovarjam sam,

dovolj smiseln. Pri iskanju rešitev sem se med drugim opiral na dobre praktične primere iz slovenskih prevodov ukrajinskih pisateljev Janje Vollmaier Lubej in Primoža Lubeja. Presenečeno sem hkrati ugotovil, da je ukrajinskim (in ne ruskim) bližje oblike osebnih in zemljepisnih imen v svojih prevodih Tarasa Ševčenka rabil že znani »apostol« ukrajinske kulture med Slovenci Josip Abram. Izhodiščna težava pri slovenjenju je sicer, da predlagana prečrkovanja, ki jih ponuja Ukrajina sama, izhajajo iz potreb zahodnoevropskih, ne slovanskih jezikov.

Kot Slovenec sem seveda odraščal ob ruskih oblikah, ki so (bile) pri nas uveljavljene za praktično vsa poimenovanja v zvezi z evropskim vzhodom. Značilen primer je denimo Černobil, ki je v ukrajiniščini pravzaprav Čornobil. Podobno je (bilo) s Kijevom, Lvovom, Grodnim, Vitebskom, Zaporozjem ali reko Dneper. Nekega poznogugustovskega večera leta Gospodovega 1991 so me nato skoraj s stola vrgle besede takratnega zunanjega ministra Dimitrija Rupla, da bi se Ukrajinci počutili blazno suverene, če bi imeli dve uri pouka v ukrajiniščini na teden. Zame je bilo, kot bi mi kdo rekel: Dobrodošli v svetu jezikovnih razmer v Sovjetski zvezi. Od takrat pa vse do letos sem pri razumevanju teh razmer napredoval pravzaprav zelo počasi.

Že takoj v začetku srednje šole je ena mojih manjših strasti postalo odkrivanje jezikovnih posebnosti ukrajiniščine in beloruščine. Moj prvi vodnik so bile *Države sveta*, kjer so se avtorji potrudili in dosledno navajali oblike krajevnih imen v teh jezikih. Prvič sem trčil ob oblike Lviv, Dnipropetrovsk, Harkiv ali Zaporizja. Nekaj mesecev pozneje so se mi oči zaiskrile, ko sem v nekem drugem priročniku našel tudi obliko Mensk za belorusko

prestonico. To me je še bolj podžgalo, da sem veliko petkovih popoldnevov prebil v mariborski univerzitetni knjižnici, ob nekem obsežnem letnem almanahu v angleščini. Tam ni bilo zame le novih krajevnih imen, marveč tudi osebna. Tedaj sem ugotovil, da je Lukašenko Lukašenka in da mu (vsaj po belorusko) ni ime Aleksander, marveč Aljaksander. Ali pa, da je (J)elena v ukrajiniščini Olena (in v beloruščini Alena, če smo že pri tem). Z drugačnimi očmi sem začel gledati športne prenose. Bodo na zaslonu ruske ali beloruske oziroma ukrajinske oblike? Bilanca je vse do danes precej mešana. Kar me ne ustavi, da ne bi sam na vsakem koraku govoril o Lvivu, Ivano-Frankivsku, Hrodni, Černivcih, Luhansku, reki Dnipro ali pa o Serhiju Bubki, Andriju Ševčenku, Veraniki Capkala in Zjanonu Paznjaku. Včasih ob pomanjkanju uporabnih zgledov nedvomno ustrelim mimo.

Eden od zaščitnih znakov, ki družijo oba manjša jezika, je *h* tam, kjer ima ruščina (in običajno tudi slovenščina) *g*. Med obiskom v Ukrajini sem sicer ugotovil, da je meja med *g* in *h* precej tanka. Pri obredih niti v Volodimirskem soboru pri najboljši volji nisem mogel slišati Hospodi, pomiluj. Prvi glas je bil zame bolj podoben *g*-ju. Beloruski nacionalni simbol se pa v beloruščini imenuje pahnja, v ruščini je pogonja.

Najbolj prepoznavna razlika med beloruščino in ruščino, ki navadno omogoči razlikovanje že na prvi pogled, je v bistvu optična prevara. Gre za zapis glasu *o*, kadar ni naglašen. Tako v ruščini kot beloruščini se izgovarja bolj kot *a*, čemur se reče akanje, a samo v beloruščini se z *a* piše. Nekdanji dolgoletni sovjetski zunanji minister iz Belorusije, ki ga je svet poznal po imenu Andrej Gromiko, je v beloruščini Andrej Hramika.

Glas *o* ločuje tudi ukrajiniščino in ruščino. Medtem ko ukrajiniščina pri zapisu nenaglašnega samoglasnika ravna enako kot ruščina, *o* v zaprtih zlogih postane *i*. Zato imamo Lviv, Zaporizja in Harkiv. V odvisnih sklonih ta *i* potem postane *o*, da je zmeda še večja. Enako velja tudi za samoglasnik *e*, kar je vidno pri imenu Andrej (v ukrajiniščini Andrij) in v imenu glavnega mesta, ki je v ukrajiniščini Kijiv (v anglosaškem svetu pospešeno prehajajo na to obliko, v slovenščini pa bom zaradi uveljavljenosti ruske oblike zadovoljen že, če nam bo uspelo v pravopis spraviti Lviv namesto Lvova).

Vsakdo, ki se je vsaj pred nekaj desetletji šolal v Sloveniji, se je srečal s slovitim praslovanskim jatom. V knjižni slovenščini je iz njega nastal samoglasnik *e*, v nekaterih narečjih pa dvoglasniki. Trije vzhodnoslovanski bratranceci imajo tu vsak svoj razvoj. Beloruščina ima *ja* (zato Svjatlana), ukrajiniščina *i* (zato se reka imenuje Dnipro, Svetlana pa je Svitlana), ruščina pa v transkripciji *e*, ki se izgovarja kot *je* (Dneper, Svetlana).

Ruščino in beloruščino zelo izrazito loči tudi razlika v razvoju izgovora glasov *t* in *d*. Za beloruščino sta značilni »cekanje« in »dzekanje«, zaradi česar je Vladimir Putin v beloruščini Uladzimir Pucin.

Raba ukrajinskih in beloruskih oblik za kraje in osebe iz teh dežel se mi zdi navsezadnje stvar higijene. Rabiti Kamenec namesto Kamjanca ali Ivano-Frankovsk namesto Ivano-Frankivska v slovenščini je tako, kot če bi angleško pišoči avtor za Ljubljano rabil obliko Laibach, za Maribor Marburg ali za Kobarid Caporetto. V knjigi od truda za upoštevanje glasov manjših vzhodnoslovenskih jezikov odstopam samo v treh primerih, za katere se mi zdi, da so v slovenščini res močno zasidrani. Gre za že

omenjeni Černobil in za ime ukrajinske prestolnice Kijev ter reke Dneper.

Spodnja tabela je nekakšen uvod v svet zapisa zemljepisnih imen na naslednjih straneh.

Ruska oblika	Ukrajinska ali beloruska oblika
Kijev	Kijiv (v knjigi Kijev)
Lvov	Lviv
Harkov	Harkiv
Zaporožje	Zaporižja
Lugansk	Luhansk
Rovno	Rivne
Nikolajev	Mikolajiv
Ivano-Frankovsk	Ivano-Frankivsk
Vitebsk	Vicebsk
Grodno	Hrodna
Dneper	Dnipro (v knjigi Dneper)